

Den sidste Sag paa Dagsordenen angaaer Forslag til Lov om Fæstes Overgang til Selveiendom. Denne Sag er ligeledes til første Behandling. (Lovforslaget findes i Anhang A. Sp. 639).

Lindhøft: Principet i det foreliggende Lovforslag er et storartet, aldeles vilkaarligt Indgreb i den private Eiendomsret alene til Fordeel for een Klasse Medborgere, nemlig Fæsterne, og naturligviis til tilsvarende Tab for en anden Klasse, Godseierne, og jeg kan derfor aldrig give min Stemme til, at dette Forslag skulde blive til Lov (B. Christensen: Lør jeg bede om Ordet?). Jeg skal for Tiden dog ikke videre inblade mig paa Fæsteforholdene og de Grunde, man derfra henter for Lovforslaget, da jeg mener, at det er en Sag, der i saamange Aar er behandlet saavel i Rigsdagen som i Pressen, og er bleven saa gjenneingribende og altsidigt drøftet, at den maa være og ganske vist er samtlige ærede Landstingsmænd fuldkommen bekendt, og at Enhver maa have dannet sig en selvstændig Mening derom. Jeg skal derfor kun tilføje, at efter min Retsfølelse bør naturligviis Fæsterne for deres Livstid beholde deres Fæsteterr ubeskaaren, ligesom ogsaa de Forpagtere, som vilde komme ind under Lovens Omraade, for det Tilfælde, at Forslaget antages, ogsaa maae beholde deres Ret for deres Forpagtningstid; men udover en saadan Tid mener jeg, at hverken Fæstere eller Forpagtere eller disses Arvinger have nogensomhelst Ret til de paagældende Eiendomme. Et andet Spørgsmaal vil det jo være, om Landvæsenets videre Udvikling og andre Stats hensyn maatte gjøre det ønskeligt, at Fæsteforholdet ophører, hvad jeg meget villigt skal erkende for at kunne være hensigtsmæssigt; men dette vil jo paa en billig og reifærdig Maade kunne skee ved en Lov om, at efterhaanden som Fæsteforholdene ophøre, skal det paagældende Gods sælges til fri og fuldstændig Eiendom. Som Følge heraf maa jeg naturligviis stemme imod Lovens videre Fremme.

B. Christensen: Den ærede foregaaende Taler reiste sig imod den foreliggende Lov med intet Mindre end den Udtalelse, at

den var et storartet og vilkaarligt Indgreb i Eiendomsretten, til Fordeel for een Klasse af vore Medborgere og til Berøvelse af en anden Classes Rettigheder. Det er i Sandhed stærke Ord, stærke Ord imod en Lov af den Betsfæsenhed som den foreliggende, stærke Ord mod en Foranstaltning, der, ret beset, omtrent er gaaet igjennem som en reifærdig, nødvendig og nyttig Reform i de allerfleste af Europas Lande; det er stærke Ord mod en Lov, der her i Rigsdagen tæller en stor Mængde Tilhængere, det er stærke Ord af en ikke-lovkyndig Mand mod en af død Lovlærd, hvis Minde her i Salen endnu er levende tilstede, og hvis Forsvar for denne selsomme Reform idetmindste burde beskytte den imod en Charakterisering som den, den ærede Taler har tilladt sig. Ganske vist har han Ret i, at Sagen er saameget drøftet paa saamange Steder, at vi ikke behøve at gaae dybt ind paa den her, men at vise den Charakteristik, som han har givet af Loven, tilbage som ubegrundet, ubevistlig, ubesvøiet, og, jeg kunde næsten fristes til at vove det Udtryk, som særdeles upassende, det kan jeg dog ikke afholde mig fra. Jeg beklager, at det talentfulde og formaende Medlem af Thinget, der ellers pleier at sidde her tæt ved Siden af mig (Lehmann), idag ved Sygdom er forhindret fra at indtage sin Plads; jeg er overbevist om, at jeg ikke feiler, naar jeg siger, at han ikke blot vilde karakterisere denne Sag paa en himmelvidt forffjellig Maade fra den, vi nys hørte af den ærede Taler, men at han endogsaa vilde lade den tilflyde sin mægtige og formaende Understøttelse med den Barme, som er ham egen, og det Snille, som udmærker ham. Jeg veed vel, at hans Fraværelse paa ingen Maade kan raades Bod paa ved mig, som man er vant til at tillægge en eensidig Opfattelse af Forholdet, eensidig, uagtet det dog virkelig aldrig er faldet mig ind at stemple dem, der staae paa den modsatte Side, saaledes som den ærede Taler her har tilladt sig at stemple os; men jeg er overbevist om, at var det ærede Medlem tilstede, vilde han ikke blot med Barme optræde for den foreliggende Sag, men han vilde saameget mere finde, at det var hans Pligt og Thingets Pligt at behandle den med særdeles Omhu